

Loimaan kaupunki

Konsernijohto/ Hallintopalvelut –palveluala

Kaupunginhallitus 5.9.2022

Hallinto-palvelualan selvitys tarkastuslautakunnan vuoden 2021 arviointikertomukseen

Tarkastuslautakunta on 1.6.2022 antanut arviointikertomuksensa vuodesta 2021 ja esittänyt, että hallintokunnat velvoitetaan antamaan 30.9.2022 mennessä selvitykset esitetyn johdosta.

Kaupunginvaltuusto käsitteli vuoden 2021 arviointikertomuksen 13.6.2022 ja velvoitti antamaan selvitykset 30.9.2022 mennessä.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN KESKEISIMMÄT HAVAINNOT (Kohta 3.)

(sivut 6.-7.)

Tarkastuslautakunta toteaa, että vuoden 2021 tilinpäätösasiakirja on kehittynyt entistä luettavampaan ja selkeämpään muotoon, mistä kiitos kaupungin hallinnolle. Arviointikertomukseen on kuitenkin kertynyt useita huomioita ja kommentteja epäselvyyksistä, mahdollisista virheellisyyksistä ja tilinpäätöksestä poisjääneistä asioista.

Jotta tilinpäätöskirja olisi yhtenäinen, tulisi kaupungin tunnuslukuihin sivulle 17 lisätä myös muutosprosentit. Muutosprosentit antaisivat selkeämmän kuvan tapahtuneesta muutoksesta vuoteen 2020. Toivoisimme myös konsernin tilinpäätöksen (kohta 1.7.5.) taulukoihin lisäyksenä muutosluvut euromääräisenä ja prosentteina.

Tilinpäätöksessä on talousarvion ja tilinpäätöksen toteuman väliset poikkeamaprocentit ilmoitettu virheellisesti kaikkien toimialojen kohdalla. Taulukoissa on otsikkona ”Poikkeama %”, mutta ilmoitettu luku on oikeasti toteumaprocentti. Tilinpäätöksessä tulisi näkyä oikein lasketut poikkeamaprocentit. Tähän on myös viime vuoden arviointikertomuksessa kiinnitetty huomiota.

Hallintosäännössä (kohta 1.2.) mainitaan vuonna 2017 edellisen valtuuston tekemä hallintosäännön muutos lautakuntamallista valiokuntiin, mutta ei sitä, että valtuustokauden lopussa 2021 tehtiin uusi hallintosäännön muutos ja siirryttiin takaisin lautakuntamalliin. Tämä olisi tärkeää mainita. Muutenkin tekstissä palvelualojen tarkastelussa puhutaan vielä valiokunnista. Otsikkotasolla ne olisi ollut hyvä vaihtaa selkeyden vuoksi esimerkiksi muotoon ”2.5. Hyvinvointivaliokunta/hyvinvointilautakunta”, jolloin vaihdos lautakuntamalliin näkvisi selvästi tilinpäätösasiakirjassa

Selvitys:

Asiakirjaan voidaan jatkossa lisätä muutosprosentit.

Virheellisesti nimetty ”Poikkeama-% muutetaan ”Toteutuma-%”:ksi.

Valiokunnat muutettiin vuoden 2021 aikana lautakunniksi. Toimielimistä käytetään jatkossa kulloinkin voimassa olevaa termiä.

Vuoden 2020 arviointikertomuksen selvitys / Vertailutietojen esittäminen

Vertailutietoja alkuperäiseen talousarvioon nähden ei ole esitetty laskelmissa, vaikka se antaisikin informatiivisen kuvan. Kyseinen alkuperäinen talousarviotieto sarake on jätetty pois johtuen tilaongelmasta eli, miten kaikki tiedot lukuineen saadaan siististi näkyviin rinnakkain word-tiedostossa. Asia otetaan harkintaan seuraavassa tilinpäätöksessä.

Kohdan 1.4. tekstissä sivulla 19 mainitaan arvonalentumisia lisätyksi poistoihin 225 000 €. Tilinpäätöskirjasta ei selviä, mistä nämä koostuvat? Myös sivulla 26 kohdassa 1.5.1. mainitaan satunnaiset erät 322 000 € eikä sitä selitetä tekstissä lainkaan.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota kohdassa "1.7. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS" siihen, että yhtiöiden hallitusten jäsenten ja varajäsenten nimilistat puuttuvat. Konsernin tuloslaskelmassa ja tunnusluvuissa olisi hyvä olla selkeyden vuoksi myös euromääräiset erot ja muutosprosentit.

Selvitys:

225 000 € on ylimääräinen poisto kiinteistöstä.

Satunnaiset erät 322 000 € on vakuutusyhtiö If:n jälkiperinnän vakuutusmaksu. Asiaa on käsitelty kaupunginhallituksessa ja annettu asiaan liittyviä selvityksiä vuosina 2019-2022.

Konsernin yhtiöiden hallitusten jäsenten ja varajäsenten nimilistat lisätään seuraavaan tilinpäätöskirjaan sekä voidaan lisätä euromääräiset erot ja muutosprosentit.

Investoinnit (Kohta 5.)

(sivu 11.)

Syitä Loimaan investointien toteutumatta jäämiseen on useita, mutta yksi suuri tekijä on resurssipula. Teknisellä- ja ympäristöpalvelualalla on useita rekrytointeja tekemättä ja vakansseja täyttämättä. Osaavien henkilöiden saaminen palkkalistoille on vaikeaa. Myös henkilöstövaihdokset ovat aiheuttaneet viiveitä investointien läpiviemiselle. Investointihankkeiden kulusta oleva ohje on vuodelta 2009. Tämä on otettu päivitettäväksi.

Selvitys:

Toimitilahankkeiden menettelytapaohje (2009) on tarkoitettu käytettäväksi uudisrakennus-, laajennus- ja peruskorjaushankkeiden hankesuunnitelmien, esisuunnitelmien, rakennussuunnitelmien sekä hankkeiden toteutuksen sekä hallinnollisen käsittelyn ohjaamiseen. Menettelytapaohje päivitetään vuoden 2022 (-2023) aikana.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota etenkin pitkään "roikkumassa" olleisiin hankkeisiin, joihin on budjetoitu varat useana vuonna. Tällaisia ikuisuusprojekteja näyttää olevan etenkin Metsämaan pienpuhdistamo sekä Mäenpään silta. Lautakunnan mielestä molemmat investointihankkeet olisi toteutettava mahdollisimman pian. Mikäli investoinnit viivästyvät seuraaville vuosille, tulee niistä löytyä päätökset vastuullisilta toimielimiltä. Myös kaikkien investointien määrärahojen poistoista on löydettävä perusteet ja päätökset. Tarkastuslautakunta ehdottaa, että tehtäisiin selvitys meneillään olevista investoinneista, viivästymisistä ja mahdollisista peruutuksista päätöksineen.

Selvitys:

Vuoden 2023 ja taloussuunnitelman 2023 – 2025 valmistelun yhteydessä kesä-syyskuussa 2022 selvitetään päivitetyt investointitarpeet sekä investointien rahoitus- ja toteuttamismahdollisuudet. Investointisuunnitelmat hyväksytään talousarvion yhteydessä.

Toimielimiltä edellytetään asianmukaiset ja ajantasaiset päätökset investointisuunnitelmien mukaisten hankkeiden mahdollisista muutoksista.

Vuoden 2021 tilinpäätös johtopäätökset (Kohta 7.)
(sivut 11-12.)

TYKS Loimaan sairaalan akuutti kuntoutusosasto 2:sen lopettamisesta 1.2.2021 on tilinpäätöksessä vain pieni maininta, vaikka kyseessä on sosiaali- ja terveystalouden toimintaan suuresti vaikuttava toimenpide. Säästöyistä suljetusta osastosta maksetaan edelleen Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirille vuokraa, vaikka tilat ovat suurimmaksi osaksi tyhjillään. Osasto on hyväkuntoinen ja vuode-

osastopaikkojen tarve koko Varsinais-Suomen alueella on suuri. Tilinpäätöksessä mainitaan osaston sulkemisen nettovaikutukseksi 600 000 euroa, mikä johtuu ilmeisesti henkilöstökulujen vähentymisestä. Tavoitellun määräisiä säästöjä ei kuitenkaan saavutettu, kun melkein tyhjistä osastosta maksetaan edelleen täyttä vuokraa. Lisäksi on palvelualan talouden tasapainottamisesityksenä suunnitelmavuosille 2023-24 mainittu "Erikoissairaanhoidon vaikuttavuuden parantaminen", molemmille vuosille 1,0 miljoonaa euroa. Olisi hyvä selvittää tarkemmin, mitä nämä vaikuttavuuden parantamistoimet käytännössä ovat.

Selvitys:

Erikoissairaanhoidon käyttö väheni vuosina 2020–2021 merkittävästi. Vuosien 2020 ja 2021 palveluostot olivat yhteensä 5,0 milj. euroa budjetoitua pienemmät. Tästä osa on johtunut koronaepidemian aiheuttamista käytön vähentymisestä, osa vuositason käytön vaihteluista sekä osa yhdessä sairaanhoitopiirin kanssa päätetyistä ja tehdyistä toimenpiteistä erikoissairaanhoidon vaikuttavuuden parantamisesta. Erikoissairaanhoidon kustannustason merkittävä aleneminen on tasapainottanut merkittävästi kaupungin taloustilannetta sekä samalla helpottamassa kaupungin rahoitusasemaa sote-palvelujen siirtyessä vuonna 2023 hyvinvointialueelle. Myös vuoden 2022 talousarviossa erikoissairaanhoidon kulut on arvioitu 0,7 milj. euroa sairaanhoitopiirin esitystä pienemmiksi. Erikoissairaanhoidon käyttö on myös tammi-heinäkuussa 2022 ollut merkittävästi sairaanhoitopiirin arvioimaa vähäisempi.

Erikoissairaanhoidon vaikuttavuutta on arvioitu erikseen sairaanhoitopiirin vuoden 2021 tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa mm. seuraavasti (Sairanhoitopiirin valtuusto 14.6.2022):

"Vuosi 2021 oli Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirille edelleen hyvin poikkeuksellinen, globaalista pandemiasta tuli osa arkea. Hoitoa vaativien pandemia potilaiden määrä vaihteli vuoden aikana nousten ennätysmääriin loppuvuotta kohden. Potilasmäärän vaihtelut eivät kuitenkaan edellyttäneet merkittäviä toiminnallisia muutoksia sairaalan toimintaan. Vaikka potilaita oli loppuvuodesta sairaalahoidossa ennätysmääriä, niin tehohoitopotilaiden määrä pysyi maltillisena. Yksiköt toteuttivat pandemiapotilaiden hoidon aiempien suunnitelmien mukaan osana muuta potilasvirtaa. Tyksin perustehtävä, erikoissairaanhoidon toteuttaminen Varsinais-Suomessa, pystyttiin toteuttamaan runsaasta pandemia potilasmäärästä huolimatta hyvin. Henkilökunnan rokotusten sujuvasta etenemisestä huolimatta, pandemian sairastuttaman ja altistaman henkilöstön suuri määrä aiheutti merkittävää henkilöstöpulaa, mikä näkyi lisääntyneenä sijais- ja ylityötarpeena sekä eves-työnä. Kiireellinen hoito pystyttiin tarjoamaan viiveittä, mutta kiireetöntä hoitoa ajoittain joissakin potilasryhmissä siirrettiin myöhemmin toteutettavaksi.

Sairanhoitopiirimme alueella koronapandemian aiheuttama hoitovelka arvioitiin jääneen suhteellisen pieneksi. Jonossa oli edelleen

vähemmän potilaita kuin ennen pandemian alkua. Hoitotakuussa on pysytty hyvin ja keskimääräinen jonotusaika hoitoon on vaihdellut pääsääntöisesti 30-40 vrk:n välillä. Erikoisalujen ja sairausryhmien välillä on kuitenkin ollut eroa hoitoon pääsyssä. Hyvästä keskimääräisestä hoitoon pääsystä huolimatta psykiatrian erikoisalan hoitoon pääsy on huonontunut pandemian aikana merkittävästi. Sairastavuus on lisääntynyt ja käytettävissä oleva henkilöstöresurssi vähentynyt. Lakisääteisiä veloitteita ei ole täysin pystytty täyttämään.

Vaikka suora hoitovelka on jäänyt vähäiseksi. Tiettyjen diagnostisten tutkimusten määrän väheneminen voi tarkoittaa huomattavaakin piilohoitovelkaa potilaita, jotka eivät tiedä sairastavansa vakavaa sairautta.”

Loimaan kaupungin ja Loimaan Vesi -liikelaitoksen lainakannan on todettu olevan 2 775 €/asukas, kun taas konsernin lainojen 2 819 €/ asukas. Tämä 2 819 € on siis kokonaisuutena kaupungin lainojen osuus asukasta kohden. Lainojen erotusta (700 000€) ei ole selitetty eikä sitä suoraan löydy tilinpäätöksestä, vaan vaatii laskemista. Kaupungin ja Veden leasing-vastuita ei näissä luvuissa ole huomioitu.

Loimaan kaupungin ja Loimaan Vesi -liikelaitoksen välisen velan lyhennyksestä (930 000€) ei löydy selkeää merkintää Loimaan kaupungin tilinpäätöksestä, vaikka Loimaan Veden tilinpäätöksessä tämä on esitetty.

Selvitys:

Tunnusluku lainakanta sisältää vieraan pääoman (saadut ennakot + ostovelat +siirtovelat +muut velat).

Loimaan kaupungin ja veden lainakanta 2775 €/asukas.

Koko konsernin lainakanta 2819 €/asukas.

Kaupungin ja veden väliset velat ja saamiset voidaan lisätä jatkossa myös tilinpäätöskirjaan tekstiosioon.

Vuoden 2020 arviointikertomuksen toimenpide-esitysten toteutuminen (Kohta 8.)

(sivu 12.)

Tarkastuslautakunta on vuoden 2020 arviointikertomuksessaan kiinnittänyt huomiota siihen, että eri toimielinten kokoukset ja eikä osallistumisaktiivisuutta ole tilinpäätöskirjassa mainittu. Myöskään vuoden 2021 tilinpäätöksessä näitä tietoja ei löydy. Parannusta on tullut sen verran, että nyt toimintakertomuksessa mainitaan melkein kaikki kaupungin lautakuntien, johtokuntien, toimikuntien ja neuvostojen kokoonpanot. Kuitenkin keskusvaalilautakunnan ja sen alaisten vaalilautakuntien ja vaalitoimikuntien jäsenten nimet puuttuvat. On hyvä, että kuntalaiset saavat tiedon, ketkä ovat eri luottamustoimissa. Tämä tuo kuntademokratiaan avoimuutta ja parantaa kuntalaisten vaikuttamismahdollisuuksia.

Selvitys:

Kokousten määrä sekä keskusvaalilautakunnan ja vaalilautakuntien jäsenten tiedot voidaan jatkossa lisätä tietoihin.

Vuoden 2020 toimenpide-esitykseen tilinpäätösasiakirjan taulukoiden prosenttien paikkansapitävyyteen ei ole tullut parannusta. Edelleen poikkeamaprosentit taulukoissa ovat oikeasti toteutumaprosentteja. Tarkastuslautakunta toivoo tähän vihdoinkin muutosta.

Selvitys:

Tilinpäätöksen 2021 valmistelun aikana tapahtuneen talousjohtajan vaihtumisen vuoksi muutos jäi toteuttamatta vuoden 2021 asiakirjassa.

Hallintopalveluala / Kaupunginvaltuusto (kohta 9.1.)

(sivu 14.)

valiokuntamallista siirryttiin takaisin lautakuntamalliin. Kaupunginvaltuuston toimintakulut olivat 70 700 euroa, ja ne ylittyivät 21 150 euroa talousarvioon nähden. Toimintakertomuksesta ei selviä, miksi toimintakulut nousivat noin merkittävästi vuonna 2021. Tarkastuslautakunnalle ei selvinnyt, aiheuttivatko kokousten pitäminen hybridinä ja niihin liittyvät kokousjärjestelyt ylimääräisiä kustannuksia.

Selvitys:

Valtuuston kokouksia oli vuonna 2020 viisi (5) sekä yksi (1) valtuustoseminaari. Vuonna 2021 kokouksia oli yhdeksän (9) ja seminaareja kaksi (2).

Luottamushenkilöpalkkiot olivat vuonna 2020 yhteensä 23.150 euroa (noin 4.600 euroa/kokous) ja vuonna 2021 yhteensä 33.020 euroa (noin 3.700 euroa/kokous).

Palveluostot olivat vuonna 2020 yhteensä 7.800 euroa ja vuonna 2021 yhteensä 18.000 euroa. Vuonna 2021 ilmoituskulut olivat noin 4.000 euroa, ateriapalvelut noin 2.300 euroa, asiantuntija- ja koulutuspalvelut noin 3.000 euroa vuoden 2020 kuluja suuremmat.

Hallintopalveluala / Kaupunginhallitus (kohta 9.4.)

(sivu 14.)

Tarkastuslautakunta on esittänyt jo useana vuonna arviointikertomuksissa, että kaupunginhallitus antaisi ostopalveluista selvityksen. Niitä ei edelleenkään ole avattu tilinpäätöksessä, vaikka "Talousvaikutukset ja talouden tasapainotukseen liittyvät perustelut" -kohdassa on mainittu toimenpiteenä vuodelle 2021 "Ostopalvelumenojen tarkastaminen ja edullisuusvertailu". Myöskään ehdotettua ostopalveluiden vaikutuksen arviointia kaupungin työntekijöiden asemaan ei ole tehty.

Selvitys:

Kaupunginhallitus on vuoden 2019 arviointikertomuksessa antanut seuraavan selvityksen:

"Kaupunginhallituksen 19.8.2019 ja 8.10.2018 vuosien 2017 ja 2018 arviointikertomukseen antamissa selvityksissä on todettu: "Palvelujen ostot ilmenevät yksityiskohtaisesti kirjanpidosta. Niiden käytön laajuus vaihtelee vuosittain. Merkittävimmistä palveluostoista voidaan koota erillinen yhteenvetoluettelo.

Henkilöstösiirtojen vaikutuksia on arvioitu kulloinkin palvelujen järjestämistä uudistettaessa ja muutettaessa. Henkilöstömuutoksia on tapahtunut viime vuosina molempiin suuntiin. Esimerkkinä työterveyspalvelut kilpailutettaessa kaupungin henkilöstöä siirtyi yksityisen palvelutuottajan palvelukseen ja vuodenasasto-uudistuksessa henkilöstöä siirtyi sairaanhoitopiiriin palveluksesta kaupungin palvelukseen."

Kuntaliitto on vuonna 2016 yhteistyössä kuuden suurimman kaupungin kanssa ohjeistanut kuntia ostolaskujen avaamisesta avoimena datana. Ostolaskujen julkaiseminen on ollut esillä myös Varsinais-Suomen yrittäjien hankkeena ja sitä käsiteltiin yrittäjäyhdistysten kanssa keväällä 2019. Asiaa on alustavasti valmisteltu Loimaalla vuoden 2018 aikana, mutta henkilöstömuutosten vuoksi toteutus ei ole edennyt. Valmistelua jatketaan loppuvuoden 2019 aikana.

Kirjanpidossa kirjataan ja raportoinnissa seurataan palvelujen ostoja yleisen tiliryhmä- ja tilikohtajaottelun mukaisesti. Pääosa palvelujen ostoista kohdentuu kuntayhtymiin. Tiedot yksittäisistä palvelutuottajista voidaan koota erikseen. Hankintasopimuksia ja niiden määräaikoja seurataan säännöllisesti toimialoittain. Palveluhankintojen kilpailutukset tehdään hankintalain ja hankintaohjeiden mukaisesti.

Kaupunginhallitus on 17.6.2019 ohjeistanut vuoden 2020 talousarvion ja vuosien 2021 – 2022/2023 valmistelua:

”Kullakin toimi-/palvelualalla käydään talousarvion valmistelun yhteydessä läpi käynnissä olevat palvelujen järjestämisen, toiminnan sekä toimintatapojen uudistamiseen liittyvät toimenpiteet ja hankkeet. Samassa yhteydessä arvioidaan niiden vaikutukset vuoden 2020 talousarvioon ja taloussuunnitelmaan. Olennaiset toimenpiteet ja hankkeet vaikutuksineen esitetään talousarvion kohdassa ”Palvelujen, palvelurakenteiden ja toimintojen uudistamisen vaikutukset ja perustelutiedot”.

Vuoden 2020 talousarvion ja vuosien 2021 – 2022 / 2023 taloussuunnitelman rakennetta uudistettiin vastaamaan vuoden 2019 tammikuussa hyväksytty strategiaa. Esitystapaa uusittiin niin, että se on yhtenäinen tilinpäätökseen toteutusvertailun sekä osavuosisraportoinnin kanssa.

Merkittävimmät palveluostot ja niiden muutokset on esitetty erikseen talousarvion perusteluissa palvelualoittain. Vastaavat tiedot on tarkoitus esittää myös vuoden 2020 tilinpäätöksen yhteydessä.

Vuoden 2020 toiminnallisiin tavoitteisiin (KV 9.12.2020) sisältyy sopimusten ja ostopalvelujen menettelytapaohjeen valmistelu sekä laskujen avaaminen avoimena datana. Valmistelu on käynnissä.

Taloustyöryhmässä on käsitelty 1.9.2020 toimialakohtaiset merkittävimmät ostopalvelut ja -toimittajat. Samassa yhteydessä on linjattu jatkotoimenpiteitä mm. sen osalta mistä palveluostoista /-toimittajista valmistellaan yksityiskohtaisemmat vertailuanalyysit ja mitä vertailulaskelmissa painotetaan ja otetaan erityisesti huomioon.”

Kaupunginhallitus on vuoden 2020 arviointikertomuksessa antanut seuraavan selvityksen:

Vuoden 2020 toiminnallisiin tavoitteisiin (KV 9.12.2020) on sisällynyt sopimusten ja ostopalvelujen menettelytapaohjeen valmistelu sekä laskujen avaaminen avoimena datana. Valmistelua on jatkettu vuoden 2020 aikana, mutta avoimen datan käyttö ei edennyt vuoden 2020 aikana.

Sopimusten hallintaohjeen valmistelu aloitettiin 2020 syksyllä mutta lomautusten vuoksi sitä ei saatu valmiiksi kyseisenä vuonna. Ohje hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 3.5.2021.

Ostolaskujen tiedon avaaminen julkiseksi on annettu talousohjelmistotoimittajan tehtäväksi syksyllä 2020. Talousohjelmasta ei ole saanut ulos oikeanlaista raporttia. Syyskuun alussa 2021 on toimittaja julkaissut tiedon, että ostolaskudatan julkaisua varten on hankittavissa lisäosa. Lisäosan hankinta konsultaatioineen tullaan hankkimaan marraskuun 2021 lopulla.

Selvitys:

Ostolaskudatan julkaiseminen on otettu käyttöön kevään 2022 aikana.

Konserniyhtiöt ja muut osallisuudet (kohta 10.)

(sivu 15.)

Loimaan kaupunginhallitus on teettänyt omistajaohjauksen tuloksellisuusarvioinnin BDO Oy:llä, missä kaupungin omistajaohjauksen on koettu olevan sopivassa suhteessa kokoon ja tytäryhteisöjen toimintaan nähden. Omistajaohjauksen on todettu toteutuneen tytäryhteisöjen ja kaupungin koko huomioiden riittävällä tasolla, vaikka kehittämiskohteitakin on havaittu. Talousarviossa on asetettu yleisiä konsernitavoitteita ja osalle tytäryhtiöistä omia tavoitteita. Tavoitteiden toteutumista ei ole pääosin raportoitu tilinpäätöksessä. Hulmin Huolto Oy:tä ja Alastaro-kotia ei ole ohjattu talousarviossa asetettavien yhtiön liiketoiminnasta ja kaupunkistrategiasta johdettujen tavoitteiden kautta.

Selvitys:

Tytäryhteisöt ovat raportoineet tilinpäätösraportoinnin lisäksi toiminnastaan vuosittain erillisellä selvityksellä (Loimaan kaupungin tytäryhteisöjen osavuositarkastus 30.6.2021; KH 6.9.2021 §360).

Konsernijohto on ohjeistanut tytäryhteisöjen toimintaa ja suunnittelua erikseen talousarvion ja -suunnitelman valmistelun yhteydessä.

Tytäryhteisöjen johto on esitelty ja raportoitu toiminnasta erikseen myös kaupunginhallituksen kokousten yhteydessä.

Konserniyhtiöiden tavoitteiden toteutumisen seuranta täsmennetään vuoden 2022 raportoinnissa.

Hulmin Huolto Oy

Hulmin Huolto Oy hoitaa Loimaan Vuokra-asunnot Oy:n asuntojen vuokrauksen ja huolehtii myös kiinteistöjen huollosta. Hulmin Huolto Oy:n liikevaihto oli 702 14 6€ ja tulos 13 346 € plussan puolella. Liiketoiminnan kulut ovat kasvaneet edellisvuodesta 13,8 %. Vuokrahinnoittelua alueellisesti on mietitty, mutta tämä ei ole toteutunut. Hulmin Huolto Oy jakoi työntekijöilleen koronan vuoksi ylimääräisen korvauksen keväällä 2021. Korvaus oli selkeästi suurempi kuin kaupungin työntekijöilleen maksama koronakorvaus. Onko asiassa konsultoitu konsernijohtoa, kun kaupungin edustaja ei ole käyttänyt läsnäolo-oikeuttaan Hulmin Huollon hallituksen kokouksissa? Tarkastuslautakunta pyytää selvitystä yhtiön valvonnasta ja konserniohjeen noudattamisesta varsinkin koronakorvausiin ja palkankorotuksiin liittyen sekä siitä, onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Selvitys:

Hulmin huolto Oy toimitusjohtajan selvitys 11.8.2022 -liite.

Kaupunginjohtajan selvitys:

Konsernijohtoon (kaupunginjohtaja, talousjohtaja) ei ole oltu yhteydessä yhtiön henkilöstölle maksamien korvausten valmistelun eikä päätöksenteon yhteydessä. Yhtiön toiminnan tuloksellisuutta tai tarkoituksenmukaisuutta ei ole korvausten maksamisen yhteydessä erikseen arvioitua eikä käsitelty.

Konserniohjeen (KV 30.9.2013) 4.1. mukaan ”Kaupunkikonserniin kuuluvat yhteisöt noudattavat henkilöstöpolitiikassaan kaupungin henkilöstöstrategisia linjauksia. Palkkapolitiikassa sekä niihin liittyvien henkilöstöetuuksien määrittelyssä konserniyhteisö noudattaa seuraavia periaatteita: - henkilöstön palkkaus ja henkilöstöedut ovat mahdollisuuksien mukaan rinnasteisia kaupungin vastaaviin nähden - palkkapolitiikassa noudatetaan soveltuvin osin kaupungin palkkapolitiittisia periaatteita.”

Valtuuston 13.6.2022 hyväksymän 1.7.2022 voimaan tulleen konserniohjeen 14.3. kohdan mukaan "Harkinnanvaraisten työsuhteen etujen myöntämisessä yhteisöt noudattavat kaupungin käytäntöä. Tällaisia etuja ovat esimerkiksi harkinnanvaraiset palkkaedut ja harkinnanvarainen työvapaa sekä työntekijän oikeus henkilöstökoulutukseen tai lisäeläke-etuihin.

Konserniyhtiöiden johdon ohjauksessa ja raportoinnissa painotetaan ja toteutetaan jatkossa tehokkaammin menettelytapojen soveltamista ja niiden seuranta.

Kiinteistö Oy Loimaan Vuokra-asunnot

Kiinteistö Oy Loimaan Vuokra-asunnoille kuuluu 35 vuokrataloa ympäri Loimaata. Huoneistoja on yhteensä 491 kpl. Kiinteistö Oy Loimaan vuokra-asunnot ei kerro toiminnastaan pakollisten tilinpäätöslukujen lisäksi juuri mitään. Tehdystä asuntoselvityksestä ei mainita eikä esimerkiksi Alastaron Pajapuisto -kerrostalon purkuprojektista (tähän kuitenkin ilmeisesti saatu alustava purkulupa ja avustus, mikä kattaa 70% lainaosuudesta). Myöskään huoneistojen käyttöasteita ei ole kerrottu. Yhtiön käyttökate on kasvanut vuoden 2020 246.025,76 eurosta 546.907,70 euroon eli 110,2 %. Asuintalovarausta on lisätty 260.189,50 euroa, joten tulos on siksi "tappiollinen" 139.699,35 euroa. Välittömiä veroja on kirjattu 42.964,37 euroa. Pitäisikö tappiollisen tuloksen jälkeen välittömiä veroja olla 0 %, kun aiemmiltakin vuosilta on olemassa kattamattomia tappioita? Tarkastuslautakunta pyytää selvitystä siitä, ovatko Vuokra-asuntojen ostopalvelut markkinahintaisia ja milloin niitä on kilpailutettu viimeksi. Mikä oli toiminnan todellinen tuloksellisuus?

Selvitys:

KOy Loimaan vuokratalot toimitusjohtajan selvitys 11.8.2022 -liite.

Käyttöasteita seurataan osavuosisiraportoinnin yhteydessä ja ne voidaan jatkossa esittää myös tilinpäätöksen "Kuntakonsernin toiminta ja talous" -kohdassa.

Koy Loimaan Vuokra-asunnot osavuosisiraportti (11.8.2022):

	1-6/2022	1-6/2021	1-6/2020	1-6/2019
Vaihtuvuus	19,87 %	15,38 %	13,68 %	18,38 %
Käyttöaste	91,85 %	92,8 %	88%	91,60 %

Loimaan Kaukolämpö Oy

Toimintakertomuksessa on selvitetty yhtiön toimintaa ja tulevaisuudennäkymiä kohtuullisen hyvin. Selityksiä olisi tosin hyvä saada seuraaviin tilinpäätöslukuihin:

- henkilöstökulut vuonna 2021 450 621,24 € ja vuonna 2020 395 337,94 €, nousua 14 %.
- liiketoiminnan muut kulut 2021 374.199 €, vuonna 2020 269.288,71 €, nousua 39,0 %.
- sijoituksissa vuonna 2021 500 000 € lisäys, ennestään olleeseen 500 000 € määrään, yhteensä 1 milj. euroa. Sijoituskohteita ja ehtoja ei ole ilmoitettu.
- velkasaamisia 285 645,31€, pitkäaikaista velkaa 284 831,91€ ja muita saamisia 91 413,63€. Velan saajat ja antajat tai velkaehdot eivät selviä toimintakertomuksesta.

Selvitys:

LKL Oy toimitusjohtajan selvitys 5.7.2022 -liite.

Loimaan Vesi Oy

Loimaan Veden talousarvio ja toteuma poikkeavat toisistaan voimakkaasti, niin menojen kuin tulojenkin suhteen. Suunniteltujen investointien toteuma on vain 15 %. (Seuraavien vuosien investointien toteutumista on syytä tarkastella.) Myös veden myynnistä on arvion ja toteuman välillä yli miljoonan euron ero, kuten vastaavasti jäteveden laskutuksessakin. Mistä näin suuret erot voivat oikein johtua?

Investoinnit laahaavat jäljessä suunnitellusta eikä esimerkiksi Metsämaan jätevesipuhdistamoa (valtuustoaloite) ole toteutettu. Johtokunta toteaa lausuntonaan kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että Loimaan Vesi osallistuu mahdollisen siirtoviemärin suunnitteluun antamalla asiantuntija-apua. Siirtoviemärin rakentaminen laitoksen toimesta ei kuitenkaan ole mahdollista korkeiden kustannusten ja ennakoitavan heikon liittymishalukkuuden vuoksi (johtokunnan kokous 24.2.2021). Uuden toimisto- ja varastorakennuksen rakentaminen pääsi alkuun vuoden 2021 aikana, kuten Sulajoen vedenottamon teknisen laitteiston uusinta.

Tarkastuslautakunnan mielestä Loimaan Veden tulee yhdessä kaupungin hallinnon kanssa päivittää tulevien vuosien toimintastrategiansa. Huomiota tulee kiinnittää ilmastomuutoksen hillitsemiseen ja luontoarvojen säilyttämiseen ja etsiä myös maaseudun jätevesihuoltoon uusia vaihtoehtoja ennakkoluulottomasti. Ei saa olla niin, että esimerkiksi Metsämaan jätevesien käsittelyä keskuspuhdistamolla ei toteuteta, kun uskotaan osallistumisen kustannuksiin olevan vähäistä, vaikka ajankohtaista asukaskyselyä ei ole tehty.

Selvitys:

Valtuusto on kokouksessaan 13.6.2022 päättänyt velvoittaa hallintokuntia antamaan selvityksensä tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa esitetyn johdosta 30.9.2022 mennessä.

Loimaan Vesi lausuu seuraavaa tarkastuslautakunnan tekemiin huomioihin arviointikertomuksessa:

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt erityisesti huomiota talousarvion ja toteutuman väliseen poikkeamaan. Poikkeamat eivät kuitenkaan ole niin suuria, kuin arviointikertomuksessa esitetään.

Investointeja oli talousarviossa suunniteltu tehtäväksi yhteensä 2 925 000 eurolla. Investointien toteutuma oli tulot huomioiden 2 193 887 euroa. Toteutuma oli siten 75 %. Euromääräisesti suurin hanke oli uuden toimisto- ja varastorakennuksen rakentaminen, johon vuodelle 2021 oli varattu määrärahaa 2 000 000 euroa. Rakentamisen ensimmäisenä vuotena varoja käytettiin 1 388 048 euroa, joten hankkeeseen kohdistui myös suurin määrärahapoikkeama. Koska hanke jakaantuu useammalle vuodelle, etukäteen tehtävään määrärahatarpeen arviointiin tuo hankaluutta mm. miten urakoitsija painottaa maksuerätaulukonsa ja miten hanke todellisuudessa etenee mm. vuodenajoista johtuen. Määrärahoja suunnattiin uudelleen sellaisiin hankkeisiin, jotka olivat nopealla aikataululla toteuttamiskelpoisia ja tarkoituksenmukaisia. Yleensä useimmat euromäärältään merkittävät Loimaan Veden investoinnit ovat yhteishankkeita Teknisen palvelualan kanssa, joka myös ohjaa niiden toteutusaikatauluja.

Käyttötaloudessa veden myynniksi, vesimaksuiksi, oli arvioitu 1 210 000 euroa ja toteutuma oli 1 250 088 euroa. Jätevesimaksuiksi oli arvioitu 1 466 000 euroa toteutuman ollessa 1 382 175 euroa. Toteutumien voidaan katsoa vastanneen talousarviota riittävällä tarkkuudella.

Tarkastuslautakunnan mielestä Loimaan veden tulee yhdessä kaupungin hallinnon kanssa päivittää tulevien vuosien toimintastrategiansa. Loimaan kaupunki on parhaillaan päivittämässä strategiaansa, jota Loimaan Vesi tulee noudattamaan toiminnassaan.

14. Tarkastuslautakunnan toimenpide-esitykset

Kaikkien toimielinten pöytäkirjat ovat nähtävillä kaupungin verkkosivuilla kahden vuoden ajan. Tarkastuslautakunta esittää, että pöytäkirjat olisivat siellä koko valtuustokauden, vähintään neljä vuotta, kaikkien kuntalaisten saatavilla sähköisessä muodossa.

Kaupungin on valmistauduttava mahdollisesti heikkenevään talouskehitykseen. On kuitenkin uskallettava investoida taloudellisen kantokyvyn mukaan.

Taloushallinnon dokumenttien hallintaan on kiinnitettävä enemmän huomiota ja niiden digitaalista toimitusprosessia tulee päivittää nykyaikaan.

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota Hyvinvointikertomuksessa esiin tulleisiin seikkoihin, kuten lasten ja nuorten pahoinvointiin. Tarkastuslautakunta ehdottaakin, että kouluterveydenhuoltoon palkataan toinen psykiatrinen sairaanhoitaja ja näin vahvistetaan lasten ja nuorten matalan kynnyksen mielenterveyspalveluja.

Selvitys:

Kaupunginvaltuusto käsittelee 29.8.2022 kaupungin strategiaa 2022-2025. Kaupunginhallituksen 22.8.2022 esityksen mukaan yhtenä strategisena tavoitteena on ”Suunnitella ja johdattaa taloutta ja investointeja ennakoivasti ja pitkäjänteisesti”.

Talousarvion ja -suunnitelman yhteydessä arvioidaan taloudellinen kantokyky ja investointitarpeet sekä päätetään vuosien 2023–2025 investointikyvystä ja investoinneista.

Sähköisten palvelujen ja digitalisoinnin osana otetaan asteittain vuosina 2022–2024 laajemmin käyttöön taloushallinnon sähköiset asiakirjat ja dokumentointi.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen ja syrjäytymisen estäminen on tärkeä kaupunkistrategian tavoite. Hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä arvioidaan laajemmin myös kouluterveydenhuollon tarpeet ja toimenpiteet.

Pöytäkirjat kaupungin verkkosivuilla:

Esityslistat julkaistaan kaupungin verkkosivuilla ennen kokousta niiden valmistuttua ja ne poistuvat verkosta, kun pöytäkirja on julkaistu.

Toimielinten pöytäkirjat pidetään yleisesti nähtävillä pöytäkirjojen tarkastuksen jälkeen vähintään muutoksenhakuajan, jonka jälkeen päätöksen verkossa pitämisen tarkoituksena on tiedottaminen.

Kuntalaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon viikko pöytäkirjan julkaisun jälkeen, mistä lasketaan muutoksenhaku aika alkavaksi.

Henkilötietoja sisältävät asiat poistetaan verkosta muutoksenhakuajan jälkeen. Salassa pidettäviä tietoja ei julkaista verkkosivulla.

Tiedottamistarkoituksessa julkaistut pöytäkirjan asiat pidetään nähtävillä kahden vuoden ajan (EU:n yleinen tietosuoja-asetus). Tämä em. nähtävilläoloaika on hyvin yleinen käytäntö maamme kunnissa. Vanhempia pöytäkirjoja voi pyytää nähtäväsi kirjaamosta.

Liitteet:

- 1. Elinympäristölautakunta 9.8.2022 (§ 45): ”Vastine arviointikertomukseen 2021”*
- 2. Kiinteistö Oy Loimaan vuokratalot toimitusjohtajan selvitys 11.8.2022*
- 3. Loimaan kaukolämpö Oy toimitusjohtajan selvitys 5.7.2022*